

SANJA DELAČ FABRIS*, ALICA ROSIĆ JAKUPOVIĆ**

Analiza preventivnih aktivnosti u turističkoj sezoni

Sažetak

Rad na temu Analiza preventivnih aktivnosti u turističkoj sezoni temelji se na operativno-preventivnom radu policijskih službenika Odjela prevencije na području Policijske uprave istarske te uočavanja trenutačnog stanja i kvalitete poduzimanja sveukupnih mjera zaštite i štice turista u turističkim objektima.

Cilj je bio da se praćenjem stanja i pojavnih oblika kaznenih djela na terenu, razgovorom s odgovornim osobama turističkih objekata i odgovornim osobama unutarnjih čuvarskih službi i zaštitarskih tvrtki koje neposredno štite objekte, neposrednim obilaskom objekata i vizualnim pregledom poduzimanja mjera zaštite - usklade preventivne mjere i aktivnosti koje poduzima policija.

Za potrebe provedbe aktivnosti na terenu donesen je Plan rada te su kroz osam točaka postavljene zadaće koje su se odnosile na utvrđivanje stanja otvorenih objekata smještenih u smislu popunjenosti, poduzimanja mjera zaštite, organizaciju unutarnjih i vanjskih čuvarskih/zaštitarskih službi, način poduzimanja preventivnih aktivnosti; te edukaciju i poticanje samozaštitnog ponašanja među gostima, kao i poticanje komunikacije s policijom, te naposljetku prikupljanje operativnih informacija koje bi pridonijele rješavanju kaznenih djela.

Operativno-preventivni rad rezultirao je izradom SWOT i TOWS analize te je sigurnost objekata sagledana kroz snage, slabosti, prilike i prijetnje, dok su vanjske prilike i prijetnje suprotstavljene unutarnjim snagama i slabostima da bi se kao rezultat dobila četiri skupa alternativnih strategija.

Naposljetku, rad donosi preporuke za daljnji rad turističkim kućama te smjernice za rad policijskih službenika, kojima su dostavljene na teren.

Ključne riječi: preventivne aktivnosti, pojavnih oblika kriminaliteta, sigurnost u turističkoj sezoni, turistički objekti, preporuke za rad, SWOT, TOWS.

---

* Sanja Delač Fabris, Odjel prevencije, Policijska uprava istarska.

** Alica Rosić Jakupović, Odjel prevencije, Policijska uprava istarska.

1. UVOD

Sigurnost građana jedna je od najvažnijih zadaća svake države, a ulogu u osiguravanju javne sigurnosti ima policija, pri čemu je uloga policije ključna te kroz svoje zadaće štiti život, slobodu i sigurnost svih osoba, javni red i mir te imovinu, sprječava počinjenje kaznenih djela i traga za njihovim počiniteljima.

Izazov radu policiji zasigurno je turistička sezona, kada se priljev gostiju prema Hrvatskoj i njezinim velikim turističkim središtima broji u milijunima noćenja. Osigurati sigurnu turističku sezonu građanima Republike Hrvatske i gostima jedna je od najvažnijih zadaća policije. Usporedno s tim možemo reći kako je nemjerljiv doprinos policije u razvoju i održavanju najvažnije gospodarske grane u Hrvatskoj, turizma, jer gost ne bira samo lijepo i atraktivno odredište, već sigurno odredište za sebe i svoju obitelj.

Izazov u turističkoj sezoni pojava je različitih oblika sezonalnog ili turističkog kriminaliteta, kao što su teške krađe provaljivanjem u objekte smještaja, krađe s plaža, krađe bicikala i slično. Policijska uprava istarska prati stanje i kretanje problematike na terenu, na temelju kojih provodi preventivne projekte i aktivnosti s određenim ciljanim skupinama i na određenim područjima¹. Praćenjem problematike na terenu uočavaju se pojavni oblici kaznenih djela u određenom vremenu i području, a nerijetko su to novi pojavni oblici koji zahtijevaju prilagođavanje načina postupanja policijskih službenika te ulaganje dodatnih napora u otkrivanje počinitelja i sprječavanje počinjenja kaznenih djela.

Zbog specifičnosti situacije izazvane pandemijom bolesti COVID-19, tijekom turističke sezone 2020. godine Odjel prevencije Policijske uprave istarske² uveo je izmjene u rad, no nastavio je kroz preventivne aktivnosti obuhvaćati ciljane skupine te detektirati ugrožena područja i prepoznavati pojavne oblike kriminaliteta. Također su zbog situacije na terenu izostale grupne edukacije zaposlenika u turističkim kućama na području PU istarske, edukacije u suradnji s turističkim zajednicama, no održana je edukacija polaznika tečaja za spasioce na temu prevencije imovinskog kriminaliteta, kriminaliteta na štetu djece i postupanja kod pronalaska eksplozivne naprave.

2. ANALIZA STANJA SIGURNOSTI

Tijekom turističke sezone (razdoblje koje se kalendarski određuje u vremenu od 1. 5. do 30. 9., kada se intenzivno provode mjere i radnje iz akcije TURS), Policijska uprava istarska svake godine bilježi povećanje broja evidentiranih kaznenih djela. Problematika imovinskog kriminaliteta za vrijeme turističke sezone lokacijski je uglavnom vezana uz turistička naselja, hotele i plaže, na kojima je i frekvencija ljudi višestruko veća u odnosu na vrijeme izvan turističke sezone³.

Opisanom problematikom tijekom godina, kao strateški prioritet rada - PU istarska odredila je krađe bicikala i to kao strateški prioritet sezonalnog karaktera.

---

¹ Zakon o policijskim poslovima i ovlastima - Zakon.hr

² Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova (nn.hr)

³ Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika (nn.hr)

Tako je na području PU istarske tijekom 2019. godine evidentirano ukupno 210 kaznenih djela krađe bicikala. Počinjenjem navedenih kaznenih djela ukradeno je ukupno 258 bicikala, od čega 25 električnih.

U periodu od 1. 5. 2019. godine do 30. 9. 2019. godine, Policijska uprava istarska evidentirala je 178 kaznenih djela krađe bicikala, što u odnosu na isti period 2018. godine predstavlja neznatno povećanje broja kaznenih djela u kojima su predmet otuđenja bicikli.

Najviše kaznenih djela krađe bicikala u razdoblju od 1. 5. do 30. 9. evidentirale su policijske postaje s razvijenom turističkom djelatnošću uz more i to PP Pula – Pola – 68 kaznenih djela, PP Umag – Umago – 46 kaznenih djela, PP Poreč – Parenzo – 43 kaznena djela; dok su PP Labin i PP Pazin evidentirale po jedno kazneno djelo. Ukupna materijalna šteta počinjena ovim kaznenim djelima iznosila je 1.924.918,00 kuna.

Praćenjem opisane problematike od strane Odjela prevencije u razdoblju od 2010. godine, zamijećeno je kako se 70 % kriminaliteta krađe bicikala događa u određenim turističkim naseljima i kampovima, slijedom čega je PU istarska u razdoblju od 2011. godine do 2018. godine provodila originalni preventivni projekt pod nazivom „Sigurnost u turističkoj sezoni“, s podprojektom „Nemojte ostati bez bicikla“. U odnosu na represiju, u kojoj se izražava monopol prinude državnih organa, prevencija se javlja kao svrsishodniji, humaniji ali i efikasniji način borbe protiv kriminaliteta i drugih društveno štetnih pojava i događaja (Perić, 1987: 15) - što u slučajevima provođenja mjera u turističkim subjektima predstavlja imperativ, posebice s aspekta zadržavanja statusa sigurne turističke destinacije.

Za uspješnu prevenciju kriminaliteta bilo bi nužno i poznavanje stanja i kretanja drugih društveno negativnih pojava i ponašanja koja nemaju obilježja kaznenih djela (Singer, Kovčo Vukadin, Cajner Mraović, 2002), stoga je segment komunikacije s odgovornim osobama turističkih subjekata važan s ciljem planiranja adekvatnih i ciljanih preventivnih mjera i radnji.

Zahvaljujući dnevnim kontaktima s kriminalitetom, policija djeluje kao „senzor“ za pravovremeno uočavanje negativnih razvoja i raspolaže važnim saznanjima o generatorima, čimbenicima koji im u idu u prilog ili sklopovima u kojima nastaje (Cajner Mraović, 2009), tako da policijski službenici svakodnevno mogu doprinijeti prevenciji kriminaliteta kroz „policijsko savjetovanje“, educiranje građana o pojavama koje ugrožavaju sigurnost, uzrocima i okolnostima koje pogoduju nastanku kriminaliteta i drugih nepoželjnih pojava te mogućnostima samozaštite građana (Borovec i suradnici, 2013).

3. PLAN RADA

Budući da su zbog specifičnosti situacije izostale grupne edukacije na terenu, postao je nužan individualni pristup i mijenjanje načina provedbe preventivnih aktivnosti. Početkom sezone donesen je Plan rada Odjela prevencije u cilju preventivnog utjecaja na stanje sigurnosti i turistički kriminalitet, a posebice aktualnu problematiku krađe električnih bicikala.

Naime, povećanjem osviještenosti ključnih dionika o problematici - utjecat će se na povećanu budnost i nadzor turističkih objekata koje provode upravitelji/zaposleni (Cornish, Clarke, 2003, prema Australian Institute of Criminology, 2003, crimeprevention.nsw.gov.au, Kovačević-Lepojević, Žunić-Pavlović, 2010), te na poboljšanje mjera tehničke zaštite, a zbog percepcije povećane opasnosti da bude otkriven ili uhićen - potencijalni će počinitelj odustati od počinjenja kaznenog djela (Borovec, Balgač, Karlović, 2011).

Osim odgovornih osoba i zaposlenih u turističkim subjektima, važno je osvijestiti i djelatnike privatne zaštite (djelatnike zaštitarskih tvrtki i unutarnjih čuvarskih službi). Uz državni i javni, u suvremenome svijetu jača i privatni sustav zaštite od kriminaliteta. Razmatrajući izvorište ovlasti uočava se zamjetna razlika između javnog i privatnog sustava zaštite. Javni sustav zaštite crpi svoje ovlasti iz prava i obveze države da progoni i kažnjava počinitelje nedopuštenih ponašanja. U slučaju privatnog sustava zaštite izvorište je u pravu pojedinca na samozaštitu koje on prenosi ugovorom na privatni sustav zaštite. Koristeći pravo na samozaštitu, ovlaštenik time štiti pravni poredak. Danas je područje samozaštite ograničeno na sprječavanje izravnih oblika ugrožavanja u okolnostima nemogućnosti intervencije države (Pavišić, Modly, Veić, 2006).

Praćenjem problematike na terenu od mjeseca lipnja 2020. godine, što kolidira s popuštanjem mjera donesenih zbog epidemije COVID-19, otvaranjem objekata smještaja i dolaskom stranih turista u objekte smještaja - bilježe se događaji krađe bicikala u turističkim objektima, gdje se posebno ističu krađe električnih bicikala i to u kampovima, ili pak otuđenjem s automobilskih nosača za bicikle, pa čak i odvoženjem s plaža.

U razdoblju od 23. lipnja do 6. srpnja 2020. godine evidentirano je 13 događaja krađe električnih bicikala, od čega 3 događaja krađe električnih bicikala na području PP Pula – Pola, 3 događaja krađe električnih bicikala na području PP Umag – Umago, 5 događaja krađe električnih bicikala na području PP Poreč – Parenzo i 2 događaja krađe električnih bicikala na području PP Rovinj – Rovigno.

Krađe su bicikala i 2020. godine određene kao jedan od strateških prioriteta rada Policijske uprave.

Sljedom toga, planom sačinjenim od osam točaka postavljene su sljedeće zadaće:

- na terenu utvrditi stanje otvorenih objekata smještaja u smislu popunjenosti, poduzimanja mjera zaštite, organizaciju unutarnje čuvarske službe i rada angažiranih tvrtki te planirati adekvatne preventivne mjere usklađene s problematikom u svakom pojedinom objektu;
- ostvariti kontakt s odgovornim osobama kampa/turističkih naselja/objekata smještaja i rukovoditeljima recepcija radi dogovora oko poduzimanja preventivnih aktivnosti, utvrđivanja načina zaštite objekata i ustroja zaštitarske/redarske službe;
- ostvariti kontakt s odgovornom osobom zaštitarske/redarske službe radi dobivanja informacija o njihovom ustrojstvu i radnome vremenu te dogovoru oko načina razmjene informacija o sumnjivim osobama;
- pri obilasku objekata zatečene strane državljanke razgovorom ili letkom educirati o samozaštitnome ponašanju; s naglaskom na one koji posjeduju bicikle, električne bicikle i romobile, u cilju prevencije krađa;
- ostvariti kontakt s turističkim zajednicama na području PU istarske radi distribucije letaka korisnicima njihovih usluga u cilju osvješćivanja i poticanja većeg broja stranih gostiju na samozaštitno ponašanje;
- obilaziti plaže na području PU istarske u cilju uočavanja mjera samozaštite gostiju i eventualnog uočavanja sumnjivih osoba;
- s odgovornim osobama kampova dogovoriti da prate okvirni dnevni ulaz osoba koje posjeduju električne bicikle u cilju razmjene podataka i koordinacije preventivnog djelovanja;

- ostvariti kontakt sa spasilačkom službom na plažama, djelatnicima sporta i animacije te kontrolorima u kampu radi prikupljanja obavijesti o osobama koje se kreću po kampu, a eventualno se mogu dovesti u vezu s počinjenjem kaznenih djela.

4. ANALIZA PROVEDBE AKTIVNOSTI

Planirane preventivne aktivnosti Odjela prevencije provođene su kontinuirano svakoga dana tijekom srpnja i kolovoza 2020. godine.

Zadani cilj bio je obići najveće kampove te one koji su prethodnih godina bili ugroženi turističkim kriminalitetom, a s obzirom na to da je stanje sigurnosti praćeno svakodnevno, obilazilo se kampove u kojima se pojavio neki od oblika kriminaliteta. Od ukupno registrirana 93 kampa u Istri (www.camping.hr) obavljen je obilazak **24 kampa**. Veliki su kampovi ujedno u lancu velikih ugostiteljskih kuća kao što su Valamar, Maistra, Plava i Zelena laguna i Arena Hospitality.

Pri obilascima kampova stupilo se u kontakt s njihovim direktorima, šefovima recepcija, kontrolorima i djelatnicima raspoređenima na ostalim poslovima, a koji su u neposrednoj komunikaciji s gostima. Također se stupilo u kontakt s voditeljima osiguranja najvećih ugostiteljskih kuća, kao i pojedinim zaštitarskim tvrtkama koje rade na poslovima osiguranja pojedinih objekata.

Tijekom razgovora s direktorima i voditeljima osiguranja utvrdila se veličina objekta, kapaciteti, trenutačna popunjenost, načini osiguranja objekta, provedba preventivnih aktivnosti i edukacija te specifičnosti samih objekata.

Kako bi se kreirala strategija jednoobraznog pristupa turističkim kućama za daljnji pristup i rad po preventivnim aktivnostima i povećanje stupnja sigurnosti objekta i gostiju te smanjenja stupnja ugroze od turističkog i ostalih oblika kriminaliteta - uslijedila je izrada **SWOT** (Sikavica, Bahtijarević-Šiber, Pološki Vokić, 2008) i **TOWS** (H. Weihrich, Kidington, UK, 1982) **analize**. Sigurnost objekta sagledana je kroz snage, slabosti, prilike i prijetnje te su vanjske prilike i prijetnje suprotstavljene unutarnjim snagama i slabostima, da bi se kao rezultat dobila četiri skupa alternativnih strategija.

5. SWOT ANALIZA

Strategijsko (re)pozicioniranje kampova kroz segment sigurnosti objekata i gostiju od tzv. turističkog kriminaliteta može se temeljiti na strategijskoj analizi interne i eksterne okoline u kojima djeluje. Identificiranjem ključnih pozitivnih i negativnih faktora internog i eksternog karaktera te njihovom matričnom konfrontacijom mogu se iskristalizirati i strategijske smjernice/opcije budućeg (drugačijeg i uspješnijeg) rada te pozicioniranja na tržištu kroz segment sigurnosti.

Analiza okoline (Sikavica, Bahtijarević-Šiber i Pološki Vokić, 2008: 205) sastoji se od triju važnih segmenata: analize vanjske okoline, analize unutarnje okoline te integriranja vanjske i unutarnje analize (sučeljavanje prilika i prijetnji sa snagama i slabostima organizacije kako bi se utvrdila optimalna strategija).

5.1. Analiza unutarnje okoline

Unutarnja je okolina kampova, autokampova i turističkih naselja specifična te je važno razumijevanje njezinih organizacijskih, kadrovskih i materijalnih karakteristika. Analizom ugroženosti takvih objekata tijekom turističke sezone kroz segment imovinskog kriminaliteta identificiraju se njezine snage i slabosti koje su relevantne u strategijskom pozicioniraju kroz segmente sigurnosti, definiranju ugroženosti te primjeni ciljanih preventivnih mjera.

Analizom običenih objekata, kampova i turističkih naselja na području Istarske županije te neposrednim opažanjem i konstruktivnim razgovorima s voditeljima objekata, uočene su snage i slabosti svakog objekta a posebno su izdvojene pojedine od najvažnijih karakteristika.

Snage su pozitivne interne okolnosti i karakteristike koje pridonose uspješnosti te funkcionalnosti „objekta” i daju prednost objektu u odnosu na okruženje u kojem se nalazi.

Slabosti su negativne interne okolnosti koje oslabljuju kvalitetu funkcioniranja „objekta”, u ovome slučaju kampa ili turističkog naselja, te umanjuju mogućnost njegova djelovanja (Orlović, Pušeljić, 2010).

5.1.1. Snage

Kao snage analiziranih objekata mogu se istaknuti:

Prirodni položaj i okruženje. Analizirani kampovi i turistička naselja uglavnom su pozicionirani uz obalu, neki od njih na samim poluotocima, dok je većina objekata vezana uz druge kampove ili turistička naselja. Snaga se ogleda u mogućnosti lakšeg ograđivanja objekta i kontrole ulaska u objekte s kopna. Također je prednost međusobna povezanost objekata: ako je susjedni objekt bolje tehnički opremljen, posebno videonadzorom i ogradama na rubnim dijelovima, može se zajednički kontrolirati kretanje sumnjivih osoba.

Kadrovska popunjenost. U turističkim je objektima važna i kadrovska popunjenost, posebno na radnim mjestima recepcionara, kontrolora, čuvara ili zaštitara, spasilaca na plaži i sportskih djelatnika, odnosno osoba koje će dolaziti u neposredni kontakt s gostom objekta te bi mogla odvojiti vrijeme u kojem bi eventualno uočavali kretanje i radnje osoba u kampu, gostiju ili dnevnih posjetitelja i koji bi zapažali potencijalno opasne situacije.

Interna komunikacija i suradnja jedno je od načela funkcioniranja svakog sustava, pa i turističkog. Suradnja između djelatnika objekta i voditelja vrlo je važna, kao i pravovremeni prijenos informacija. Kada je sigurnost objekta u pitanju, važno je prenositi i razmjenjivati informacije o sumnjivim osobama i sumnjivim situacijama, a po potrebi objekta, voditi i evidencije o osobama i događajima, koje će pravodobno doći do direktora objekta ili voditelja službi koji se brinu o zaštiti objekta. To je u većini objekata uočeno kao pozitivan primjer.

Trenutačna povoljna pozicija na turističkom tržištu temeljena na sigurnosti destinacije. Bez obzira na situaciju uzrokovanu pandemijom bolesti COVID-19, drugi segmenti određuju sigurnost hrvatskog turizma. To su prije svega minimalna ugroženost terorističkim napadima, teškim kaznenim djelima te djelima imovinskog kriminaliteta, što strani gosti uočavaju praćenjem stanja sigurnosti popularnih svjetskih destinacija te biraju Hrvatsku kao jednu od takvih, čemu pridonosi rad i prisutnost policije te održavanje povoljnog stanja sigurnosti.

Videonadzor na ključnim pozicijama u objektima. Većina analiziranih objekata vrlo je dobro pokrivena sustavom videonadzora, dok za ostale objekte njihovi direktori i voditelji imaju u planu postavljanje dodatnih elemenata sustava videonadzora. Osim što videonadzor može odvratiti počinitelje od počinjenja kaznenih djela, redovito pregledavanje snimaka i pregledavanje koje provode policijski službenici rezultiralo je rješavanjem kaznenih djela imovinskog kriminaliteta u turističkim objektima.

Nadzor i kontrola ulaska osoba i vozila u objekte. Politika turističkih kuća dovela je do smanjenja ulaska vozila u prostore objekata, pri tome osiguravši parkirna mjesta na ulazima u objekte. Zaživjeli su, ili su u realizaciji, sustavi koji propuštaju samo vozila čije su registarske tablice u bazama podataka turističkih objekata. Kupaca se u objekte propušta pješice, besplatno ili uz nadoplatu, kroz ulaze koji su pokriveni videonadzorom te se može pratiti kretanje sumnjivih osoba.

Voditelji služba sigurnosti. U pravilu ih imaju veće turističke kuće i te su osobe zadužene za sve segmente sigurnosti. Upravljanje sigurnošću objekata time je centralizirano i omogućuje brže i jednostavnije djelovanje prema ugrozama, praćenje stanja sigurnosti, uočavanje pojavnosti sigurnosnih ugroza i održavanje razine konkurentnosti u segmentu sigurnosti.

5.1.2. Slabosti

Nedovoljna iskorištenost kadrova, sezonski radnici koje se dodatno ne educira te nepoznavanje stranih jezika. Kako bi turistička sezona prošla što kvalitetnije, nužno je popuniti sva ključna radna mjesta u objektima. Pritom kod pripreme sezone stalni zaposlenici imaju mogućnosti prolaska tečajeva i edukacija, dok je sa sezonskim zaposlenicima edukacija teže provediva, jer počinju s radom u vrijeme gužve, a posebno kada su u pitanju edukacije koje nisu usko povezane sa samim poslovanjem. Nepoznavanje stranih jezika, posebno kod ključnih zaposlenika kada je sigurnost u pitanju – zaštitara, rezultira nemogućnošću kvalitetne komunikacije, preventivnog djelovanja i savjetovanja kada su prepoznate za gosta potencijalno opasne situacije i ugroze.

Nedovoljna educiranost kadrova o sigurnosti. Dok se u većini objekata sigurnost stavlja na visoko mjesto na popisu prioriteta, postoje i objekti gdje se zanemaruju sigurnost i edukacije o sigurnosti. Evidentno je da se više educiraju menadžeri negoli zaposlenici koji su prvi u kontaktu s gostom i s eventualnim sigurnosnim rizičnim situacijama. Segment educiranosti o sigurnosti ističe se kao slabost na kojoj je potrebno poraditi, stoga je neophodno internim edukacijama prenositi znanja na sve zaposlenike, ovisno o opisima poslova koje obavljaju u objektima.

Nepoznavanje zakonskih propisa. Komunikacijom s djelatnicima uočen je zamjetan nedostatak poznavanja kaznenih propisa, na što ukazuju i sami voditelji objekata, ističući kako im je ponekad potrebna konzultacija s policijom. Kada su u pitanju kaznena djela i prekršaji koji su učestaliji po pojavnosti, tematskim edukacijama djelatnici bi mogli dobiti informacije i saznanja o tome kada je riječ o kažnjivim radnjama.

Mogućnost ulaska u objekte bez kontrole. Iako je većina objekata regulirala ulaske i osigurala se od neželjenih i nekontroliranih ulazaka osoba, ulazi u kamp s morske strane

i po šetnicama ostaju nepokriveni i nezaštićeni te ih je potrebno pokriti videonadzorom ili fizičkom zaštitom.

Neograđeni prolazi plažom uz more. Budući da je riječ o pomorskom dobru, koje je javno i trebalo bi biti dostupno svim posjetiteljima, ono u pojedinim situacijama može postati rizična zona jer onemogućuje potpunu kontrolu nad ulaskom osoba u kamp i izlaskom iz kampa. No to su dijelovi koje je moguće pokriti pojačanom kontrolom zaštitara i postavljanjem videonadzora; dok je dolaska s mora djelomično moguće otežati postavljanjem sigurnosne brane za kupaće.

Ulasci brodica unutar psihološke linije za kupaće. Od neizmjerne je važnosti osigurati sigurnost kupaća na moru, što se postiže postavljanjem sigurnosnih psiholoških linija za kupaće. Problem na koji ukazuju voditelji objekata jest nemar osoba koje upravljaju brodicama te ulaze unutar ograđenih zona. Osim što time ugrožavaju kupaće, omogućen im je nekontroliran ulazak u kamp te činjenje kaznenih djela imovinskog kriminaliteta; zbog toga je nužno pojačavanje kontrole na mjestima gdje se nalaze molovi.

Nedostatak infrastrukture – optike za postavljanje videonadzora. S obzirom na položaj te prirodno okruženje u kojem se nalaze i netaknutu prirodu koja ih okružuje, kampovi ostaju ruralni. Dok im to donosi prednosti i ugodu boravka, negativnost je pojava kriminalnih radnji u tim ruralnim dijelovima, što ih čini nesigurnima za boravak jer prostori ostaju neosvijetljeni i bez videonadzora.

5.2. Analiza vanjske okoline

Analizom vanjske okoline turističkih objekata detektirane su ključne prilike i prijetnje koje se tiču organiziranja i funkcioniranja te naposljetku pozicioniranja objekata na tržište u budućemu razdoblju.

Prilike su pozitivne okolnosti u okruženju promatranog „objekta” koje mu omogućavaju proaktivno djelovanje, unaprjeđenje vlastitih kapaciteta te učinkovitost u funkcioniranju. Riječ je o karakteristikama koje su kompatibilne s aktualnim, ali i razvojnim potencijalima „objekata” koji su predmet analize (Orlović, Pušeljić, 2010).

Prijetnje su, iz aspekta promatranog „objekta”, negativne karakteristike i okolnosti u okruženju koje ga sputavaju i onemogućavaju u uspješnom funkcioniranju. Riječ je o vanjskim čimbenicima koji predstavljaju prijetnju egzistenciji „objekta” i njegovim potencijalima, kao i prosperitetu (Orlović, Pušeljić, 2010).

5.2.1. Prilike

Želja kompanije za pozicioniranje na tržištu kao sigurne destinacije. Cilj je svake velike kompanije i turističke kuće pozicioniranje na tržištu. Kada gost bira destinaciju odmora, sigurnost je pri vrhu prioriteta, čime se vode sve turističke kuće. Planiranje ulaganja u sigurnost objekta nužna je radi podizanja kategorije objekta, što objektima omogućuje zadržavanje standarda kvalitete i konkuriranje visoko na ljestvici poželjnih sigurnih destinacija.

Dostupnost kvalitetne tehničke opreme (npr. kamera za videonadzor). Tržišna konkurentnost omogućila je dostupnost kvalitetne opreme na tržištu po pristupačnim cijenama. U tu se opremu svakako ubrajaju kamere za videonadzor, a uz mogućnost jednostavne ugradnje softvera; tehnička opremljenost turističkih objekata svake godine povećava svoju kvalitetu te podiže razinu sigurnosti cjelokupnog objekta. Zasiurno su pojedini od neizostavnih modela sljedeći - kontrola ulaska samo onih vozila čije su tablice registrirane u sustavu te kontrola ulaska samo uz narukvicu gosta.

Prostorije CDS-a (centralna dojavna soba) za objedinjavanje centara za sigurnost. Iako se neke turističke kuće mogu pohvaliti organiziranošću i ulaganjem u sigurnost te upravljanjem sigurnošću u svojim objektima na najvišoj razini, druge tek iskazuju težnju za takvim načinom organizacije. Turističke kuće vide segment sigurnosti kao priliku za brendiranje i pozicioniranje na tržištu te stvaraju preduvjete za poboljšanje sustava rada, praćenja sigurnosti objekata i općeg stanja sigurnosti, a kao priliku za lakšu realizaciju i uspješnije poslovanje navode skora otvaranja posebnih prostorija u kojima bi objedinili centar za sigurnost.

Praćenje pojava oblika kaznenih djela. Praćenjem pojavnosti kaznenih djela i načina počinjenja te pravodobnim reagiranjem moguće je pravodobno prevenirati počinjenja kaznenih djela. Za to je nužna konstantna i kvalitetna suradnja osoba koje se brinu o sigurnosti objekata i policije, kako bi se dobile pravovremene i kvalitetne informacije i savjeti o samozaštitnom ponašanju.

Suradnja s policijom, Odjelom prevencije PU istarske i policijskim postajama. Suradnja je prilika za razmjenu informacija i edukaciju djelatnika o sigurnosti putem različitih edukativnih materijala i aktivnosti, a kao benefit za obje strane.

5.2.2. Prijetnje

Pripremne radnje počinitelja. Za razliku od prigodnog počinitelja, profesionalni počinitelj zasigurno će pripremiti teren kako bi si olakšao počinjenje kaznenih djela. Najčešće su to ulasci u kamp i izviđanja situacije te uništenje i oštećenje zaštitnih ograda i videonadzora. Tu je od neizmjerne važnosti redoviti obilazak objekta, posebno na mjestima koja su detektirana kao rizična i pogodna za ulazak, te provjera sustava videonadzora.

Organiziranost i gotovo nemoguća predvidljivost odabira objekta za počinjenje kaznenog djela. Počinitelji najčešće planski biraju objekt za koji procijene da je ugrožen nedovoljno kvalitetnim mjerama osiguranja, no nepredvidivi su i samo se maksimalnim oprezom i povećanjem mjera osiguranja te kvalitetnom edukacijom zaposlenika može pridonijeti razini povećanja sigurnosti objekta.

Slaba kontrola ulaska osoba u kamp. Na ulazima u objekte s morske strane evidentno je slaba kontrola ulaska osoba, šetača ili dnevnih kupaca, a posebno na dijelovima kuda prolaze biciklističke staze, gdje je velika frekvencija ljudi. Dok se nudistički kampovi provodeći politiku zaštite gostiju štite i kontroliraju ulaske u kamp, u ostalim je kampovima takva politika teško provediva.

Organiziranost počinitelja kaznenih djela i njegova nepredvidljivost u počinjenju. Profesionalnost počinitelja očituje se u činjenici kako zna prepoznati pogodan trenutak, zna ostati nezamijećen pri počinjenju te otuđiti visokokvalitetne skupocjene stvari (npr. bicikle

ili električne bicikle čija je vrijednost velika). Počinitelji poznaju objekte te koriste njihove sigurnosne nedostatke i slabosti.

Povezanost počinitelja s djelatnicima. Ponekad se prevelike slučajnosti pri počinjenju kaznenih djela imovinskog kriminaliteta mogu povezati isključivo s informacijom koja dolazi „iznutra” - stoga je važno da voditelj turističkog objekta ima popis zaposlenika te da donekle poznaje karakteristike i sklonosti zaposlenika, da ih na vrijeme uočava i reagira.

Nehajno ponašanje gostiju. Obilaskom kampa i u komunikaciji s voditeljima uočeno je nehajno ponašanje gostiju. Osobne stvari ostavljaju na vidljivim mjestima dostupnima svima, a tu će dostupnost počinitelji vrlo lako iskoristiti (mobiteli i prijenosna računala na stolovima ispred šatora i kućica, bicikli neosigurani lokotima). Zadaća je kontrolora, ali i ostalog osoblja objekata, ukazati na opasnost te se pozvati na kućni red objekta koji gosta obavezuje na čuvanje i brigu o osobnim stvarima.

Sklonost gosta počinjenju kaznenog djela. U razgovoru s voditeljima objekta zapažena je podudarnost koja se odnosi na vrijeme koje gost navodi kao razdoblje u kojem je oštećen kaznenim djelom. Slučajno ili ne, to je posljednja noć ili posljednji dan boravka u objektu. Policijskim službenicima ostaje prostora za utvrđivanje činjenice je li riječ o lažnim prijavljivanjima u cilju naplate šteta od osiguranja ili sklonosti gostiju da čine kaznena djela na štetu drugih gostiju objekata.

6. TOWS ANALIZA

Strategijska analiza (identifikacija i analiza unutarnjih i vanjskih faktora) - faza je u procesu strategijskog menadžmenta iza koje slijedi faza izrade SWOT profila kroz integriranje, odnosno konfrontiranje naznačenih faktora, koji su prikazani u TOWS matrici (tablica 1).

TOWS matrica konceptualni je okvir za identificiranje i analiziranje prijetnji (T – engl. *threats*) i prilika (O – engl. *opportunities*) u vanjskom okruženju te procjenjivanje organizacijskih slabosti (W – engl. *weaknesses*) i snaga (S – engl. *strengths*) u unutarnjem okruženju. Pomaže u identifikaciji veza između snaga, slabosti, prilika i prijetnji te daje osnovu formuliranja strategija na tim odnosima. Pokazuje kako vanjske prilike i prijetnje s kojima se suočava određeno poduzeće mogu biti suprotstavljene unutarnjim snagama i slabostima da bi se kao rezultat dobila četiri skupa alternativnih strategija (Gonan Božac, 2008).

TOWS matrica sadržava četiri različite strategijske opcije koje se u upravljanju organizacijom mogu primjenjivati komplementarno (uključivo i sinkronizirano), ne nužno alternativno (isključivo i favorizirano). U slučaju analize ugroženosti kampova na području PU istarske imovinskim kriminalitetom, u aktualnome trenutku primarna je opcija primjena strategije S-O, u čijem je fokusu povećanje razine sigurnosti kroz nekoliko ključnih segmenata.

Tablica 1: TOWS matrica procjene ugroženosti objekta imovinskim kriminalitetom

Unutarnji faktori	SNAGE	SLABOSTI
Vanjski faktori	<ul style="list-style-type: none"> - prirodni položaj i okruženje koje omogućavaju jednostavno ograđivanje i nadzor prostora - kadrovska popunjenost - interna komunikacija i suradnja - trenutna povoljna pozicija na turističkom tržištu temeljena na sigurnosti destinacije - videonadzor na ključnim pozicijama u objektima - nadzor i kontrola ulaska osoba i vozila u objekte - voditelji službe sigurnosti u većim turističkim kućama 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna iskorištenost kadrova, sezonski radnici koje se dodatno ne educira, nepoznavanje stranih jezika – posebno kada su zaštitari u pitanju - nedovoljna educiranost kadrova o sigurnosti, više se educiraju menadžeri nego zaposlenici koji su prvi u kontaktu s gostom i s eventualnim sigurnosnim situacijama - nepoznavanje zakonskih propisa (je li nešto kažnjivo ili nije) - svima je moguć ulazak u objekte, bez kontrole - neograđeni prolazi plažom uz more - ulasci brodica unutar psihološke linije za kupaće - nedovoljan broj zaštitara i kontrolora, mali interes za rad na tim poslovima - nedostatak infrastrukture – optike za postavljanje videonadzora - pregled snimljenog materijala videonadzorom

PRILIKE	S-O strategija: maksimalki	W-O strategija: mini-maksimalki
<ul style="list-style-type: none"> - želja kompanije za pozicioniranjem na tržištu kao sigurne destinacije te planiranje ulaganja u sigurnost objekta radi podizanja kategorije objekta, održavanje standarda kvalitete - dostupnost kvalitetnih kamera za videonadzor te mogućnost jednostavne ugradnje softvera, npr. kontrola ulaska samo za tablice u registru - prostorije CDS-a, želja i mogućnost kompanije za objedinjavanje centara za sigurnost - praćenje pojava oblika kaznenih djela - Odjel prevencije PU istarske i policijske postaje, prilika za suradnju, edukaciju i razmjenu informacija 	<ul style="list-style-type: none"> - racionalno upravljanje kadrovima, uz poticanje specijalizacije i edukacije na temu sigurnosti - jačanje tehničke opremljenosti, digitalizacije, videonadzora, upotreba postojećih podataka - individualan pristup svakom objektu, ovisno o trenutnom stupnju sigurnosti objekta, položaju objekta, sigurnosnim ugrozama - povećanje stupnja sigurnosti objekata kroz tehničku i fizičku zaštitu, poboljšanje u infrastrukturnom dijelu (osvjetljenje, videonadzor, otoci za parkiranje bicikala, dodatni objekti – spremišta uz mobilne kućice...), rad na poboljšanju komunikacije sa zaštitarskim tvrtkama ili unutarnjim čuvarskim službama 	<ul style="list-style-type: none"> - upravljanje kadrovima, edukacije stalno zaposlenih radnika, sezonaca i zaštitara, uz primjenu specifičnosti objekata, gostiju i pojava oblika kaznenih djela - povećana suradnja s vanjskim partnerima, zaštitarskim kućama koje štite objekte, lokalnom upravom, državnim službama (MUP, hitna, vatrogasci)

PRIJETNJE	S-T strategija: maksimi-mini	W-T strategija: mini-mini
<ul style="list-style-type: none"> - pripremne radnje počinitelja, uništenje i oštećenje zaštitnih ograda i videonadzora kao priprema za ulazak u kamp - slaba kontrola ulaska osoba u kamp, dnevni kupači - organiziranost počinitelja kaznenog djela i njegova nepredvidljivost u počinjenju - povezanost počinitelja s djelatnicima - nehajno ponašanje gostiju, ostavljanje osobnih stvari neosiguranima - sklonost gosta počinjenju kaznenog djela 	<ul style="list-style-type: none"> - upotreba svih raspoloživih materijala za edukacije: letci, mediji, brošure... - rad na povećanju razmjene informacija, ne samo unutar objekata pojedinih ugostiteljskih kuća nego i između konkurentnih ugostiteljskih kuća, te s policijom 	<ul style="list-style-type: none"> - naprednije upravljanje ljudskim potencijalima, izrada strategije edukacija, planovi edukacija - jačanje preventivnog rada te aktivno informiranje policije o kretanju sumnjivih osoba (gostiju, dnevnih gostiju)

6.1. S-O strategija: maksimi-maksi

TOWS matrica donosi opcije važne za upravljanje organizacijama. Primjena strategije S-O (maksimi-maksi) ukazuje na važnost racionalnog upravljanja kadrovima uz poticanje specijalizacije i edukacije na temu sigurnosti te primjenu svih raspoloživih resursa za edukacije o sigurnosti, jačanje tehničke opremljenosti i povećanje stupnja sigurnosti objekata kroz unaprjeđenje tehničke i fizičke zaštite, poboljšanje u infrastrukturnome dijelu i individualan pristup svakom turističkom objektu, ovisno o trenutačnom stupnju sigurnosti, ugroženosti, položaju objekta i sigurnosnim ugrozama.

Većina zaposlenika u ugostiteljskim kućama sezonski su radnici te je zbog vremena zapošljavanja u punome jeku sezone gotovo nemoguće provoditi edukacije i potreban je veći angažman turističke kuće i želja voditelja sigurnosti te direktora kako bi se to realiziralo. Edukacije bi trebalo provoditi kontinuirano, po potrebi u ciklusima, te valja omogućiti edukaciju svim zaposlenicima, što svakako utječe na jačanje unutarnje snage turističke kuće. Otvorenost policije za suradnju i mogućnost educiranja prilika je za razmjenu kvalitetnih informacija, pravodobno prepoznavanje opasnosti; prilika je to za promptno reagiranje na opasnost te brže i kvalitetnije rješavanje kaznenih djela.

Povećanje broja zaposlenika na radnim mjestima čija je zadaća neposredna briga o sigurnosti gostiju, kao što su zaštitari, kontrolori i spasioци na plaži, pridonijelo bi povećanju stupnja sigurnosti, no paralelno uz to potrebne su edukacije o sigurnosti te primjena stečenih znanja kako bi objekt zaista pružio sigurnost gostu. Za zaposlene na rukovodećim mjestima u objektima poželjne su specijalizacije, suradnja s konkurentskim tvrtkama i poboljšanje stupnja sigurnosti na višoj regionalnoj razini, kao i rad na poboljšanju komunikacije sa zaštitarskim kućama i unutarnjim čuvarskim službama.

Kako bi se dobio i zadržao standard kvalitete objekta, u tome ima veliku ulogu i stupanj sigurnosti koji se nudi gostima. Stupanj sigurnosti podiže se, osim edukacijama zaposlenika kako bi mogli pravodobno reagirati na opasnost, i jačanjem tehničke opremljenosti te povećanjem fizičke zaštite postavljanjem zaštitnih ograda, instaliranjem videonadzora i softvera koji omogućuju praćenje izgubljenih/ukradenih/pronađenih predmeta kao i ulazak vozila čije su tablice registrirane u sustavu; osvjetljavanjem ugroženih dijelova kampa, izradom biciklističkih oaza te dodatnih spremišta uza same mobilne kućice.

Kako bi se dobio što bolji rezultat formuliranjem najprikladnije strategije i iskoristivost kroz strategiju maxi-maksi, potreban je individualan pristup svakome objektu, ovisno o trenutnom stupnju sigurnosti odnosno ugroženosti objekta, položaju i veličini objekta te procjeni vanjskih sigurnosnih ugroza za predmetni objekt.

7. PREPORUKE TURISTIČKIM KUĆAMA

Iako je kod izrade analize ugroženosti turističkih objekata imovinskim kriminalitetom te procjene stupnja sigurnosti potrebno voditi brigu o svakome objektu posebno i trenutnom stanju sigurnosti, prema uočenoj je moguće dati smjernice i preporuke za daljnji rad:

- kontinuirano i planski provedivo provođenje edukacija o sigurnosti, i to posebno za zaposlenike na radnim mjestima čija je zadaća neposredna briga o sigurnosti gostiju, kao što su zaštitari, kontrolori, spasioци na plaži - uz primjena stečenih znanja - pridonijela bi povećanju stupnja sigurnost objekta i gostiju;
- edukacije su nužne i važno je da su kontinuirane: kako putem predavanja tako i diseminacijom različitih materijala i razmjenom informacija;
- obveza dodatnih edukacija za zaposlene na rukovodećim mjestima, u zaštitarskim kućama i unutarnjim čuvarskim službama;
- educiranje sezonskih djelatnika;
- edukacija u cilju prepoznavanja kažnjivosti radnje te postupanja pri prijavi gosta da je oštećen prekršajem ili kaznenim djelom, uočavanja sumnjivog ponašanja osoba te pravovremenog reagiranja i izvješćivanja policije;
- edukacije o pojavnim oblicima, opasnosti koje prijete gostu i objektu uz konkretne smjernice i upute za postupanje po uzoru na SOP (Standardne operativne postupke);
- poboljšanje komunikacije s policijom, mogućnost obilazaka objekta i veća savjetodavna uloga policije temeljena na iskustvu;
- jačanje tehničke zaštite, povećanje stupnja sigurnosti objekata i unaprjeđenje mjera zaštite;

- postavljanje zaštitnih ograda na dijelovima kampova koji su neograđeni te redoviti obilasci kampova i provjera stanja ograda kako bi se izbjeglo i spriječilo namjerno oštećivanje i ulaženje u kampove;
- uočavanje mjesta pogodnih za ulazak počinitelja u turističke objekte (neograđeni dijelovi, dijelovi gdje se ograde češće oštećuju) te pojačana kontrola na tim mjestima i postavljanje videonadzora;
- postavljanje videonadzora na mjestima gdje se ulazi u kamp i izlazi iz kampa, po mogućnosti i duž ograda;
- primjena alata/softvera koji omogućuju praćenje izgubljenih/ukradenih/pronađenih predmeta te ulaska vozila čije su tablice registrirane u sustavu;
- osvjetljavanje ugroženih dijelova kampa;
- izrada biciklističkih oaza u blizini trgovina, bazena i restorana u turističkom objektu koji je pokriven videonadzorom;
- izrada te najam (po želji i potrebi gosta) dodatnih spremišta uz mobilne kućice za spremanje posebno skupocjenih bicikala i ostale opreme (krovni nosači, ronilačka oprema...);
- redoviti pregled snimaka videonadzora, uočavanje kretanja sumnjivih osoba te razmjena informacija s policijom, posebice kod štetnog događaja;
- organizacija i centraliziranje sigurnosnih prostorija i osoba koje se brinu o sigurnosti objekata te prikupljanje i objedinjavanje informacija na jednome mjestu;
- primjena svih dostupnih materijala za edukacije djelatnika i gostiju (letci, brošure...);
- ulaganje u učenje stranih jezika, posebno zaštitara, kako bi im se omogućilo lakše komuniciranje i savjetovanje gostiju o samozaštitnome ponašanju.

8. PREPORUKE POLICIJSKIM SLUŽBENICIMA

Izradom analize ugroženosti turističkih objekata imovinskim kriminalitetom te sagledavanjem važnosti uloge policije u sigurnosti turističkog sektora - može se zaključiti kako je prisutnost policije i njezina savjetodavna uloga važna u prevenciji kaznenih djela; dok razmjena informacija koristi turističkim kućama kako bi pratile stanje sigurnosti i pojavne oblike kaznenih djela te ona policiji olakšava traganje za počiniteljima i rješavanje kaznenih djela.

U cilju rješavanja kaznenih djela te smanjenja ukupne stope turističkog kriminaliteta, potrebno je voditi brigu o svakom pojedinom objektu na postajnom području, veličini objekta, ugroženosti kaznenim djelima imovinskog kriminaliteta, stupnju organiziranosti zaštitarske službe, tehničkoj opremljenosti (videonadzor) - te svakodnevno pratiti stanje sigurnosti, kao i prepoznavati pojavne oblike i načine počinjenja kaznenih djela. Time se donose smjernice za daljnji rad:

- pravovremeno stupanje u kontakt s odgovornim osobama turističkih kuća i pojedinih turističkih objekata;
- vođenje popisa turističkih objekata uz ažurirane podatke za kontakt voditelja/direktora objekata, zaštitarskih službi ili unutarnjih čuvarskih službi;

- analiza objekta te podaci o videonadzoru, dodatnim sustavima zaštite, napomene o nedostacima u vidu tehničke ili fizičke zaštite za svaki objekt;
- obilasci turističkih objekata i razmjena informacija sa zaštitarima, kontrolorima, spasiocima na plaži te prikupljanje informacija o eventualnim kretanjima sumnjivih osoba te evidentiranje takvih saznanja;
- komuniciranje sa susjednim policijskim postajma, zajedničko poduzimanje mjera i radnji (npr. kontrolne točke u prometu, pojačani obilasci graničnih dijelova postajnih područja te nerazvrstanih cesta prikladnih za kretanje počinitelja);
- analiziranje prikupljenih podataka (npr. tablice vozila, uočavanje podudarnosti osoba i vozila na pojedinim područjima i njihovo dovođenje u vezu s kaznenim djelima);
- uvid u popis zaposlenika i povezivanje na temelju njihovih prethodnih kriminalnih aktivnosti;
- pravovremenost postupanja, obavljanje razgovora na terenu po zaprimanju kaznenih prijava te pregledavanje snimaka videonadzora makrozone i mikrozone.

9. ZAKLJUČAK

Analizom su obuhvaćeni objekti za koje je procijenjena ugroza na temelju počinjenih kaznenih djela prethodnih godina, veliki turistički objekti te oni kod kojih se svakodnevno uočava kriminalna aktivnost, odnosno počinjenje kaznenih djela imovinskog kriminaliteta, a kao prioritet PU istarske, poseban je naglasak stavljen na krađe bicikala i električnih bicikala.

Utvrđeno je kako su turističkim kriminalitetom ugroženiji veći kampovi te oni koji privlače goste veće kupovne moći, koji sa sobom donose i kvalitetniju opremu, u ovome slučaju bicikle. Sustavi zaštite tih objekata procijenjeni su kao dobri, no s manjim nedostacima koje bi svakako trebalo ispravljati, odnosno trebalo bi uložiti dodatna sredstva u poboljšanje kvalitete, što ujedno pridonosi povećanju stupnja sigurnosti.

Koristeći TOWS analizu kao konceptualni okvir za identificiranje i analiziranje ugroženosti turističkih objekata, primijenjena je strategija S-O (maksimalna) kojoj je cilj korištenje prilika i snaga kroz nekoliko ključnih segmenata, a koje bi s fokusom na povećanje razine sigurnosti pridonijele smanjenju ugroženosti turističkih objekata. TOWS matricom i stavljanjem u fokus povećanje razine sigurnosti - dobivene su strategijske smjernice koje ukazuju na važnost racionalnog upravljanja kadrovima uz poticanje specijalizacije i edukacije na temu sigurnosti te primjenu svih raspoloživih resursa za edukacije o sigurnosti, jačanje tehničke opremljenosti i povećanje stupnja sigurnosti objekata kroz unaprjeđenje tehničke i fizičke zaštite, poboljšanje u infrastrukturnome dijelu i individualan pristup svakom turističkom objektu; ovisno o trenutnom stupnju sigurnosti, ugroženosti, položaju objekta i sigurnosnim ugrozama.

Ova analiza donosi preporuke ugostiteljskim kućama te preporuke policijskoj službi za poboljšanje prakse, s naglaskom na poboljšanje komunikacije i većoj savjetodavnoj ulozi policije, a sve u cilju prikupljanja što kvalitetnijih personalnih dokaza koji u situacijama kada nedostaje materijalnih dokaza, ostaju jedina nada za pronalazak počinitelja i rješavanje kaznenih djela.

Također će pridonijeti poboljšanju pristupa provođenju preventivnih aktivnosti te planiranju nekih budućih aktivnosti usmjerenih na ugrožene turističke objekte i njihove goste.

Dugoročni je cilj prepoznavanje važnosti proaktivnog djelovanja i smanjenja ukupne stope kriminaliteta te povećanje sigurnosti cjelokupne zajednice.

LITERATURA

Knjige

1. Perić, V. (1987). *Oblici operativne djelatnosti službe javne sigurnosti*. Zagreb, RO Zagrebačka tiskara.
2. Sikavica, P., Bahtijarević-Šiber, F., Pološki Vokić, N. (2008). *Temelji menadžmenta*. Zagreb, Školska knjiga.
3. Faber, V., Cajner Mraović, I. (2003). *Reforma operativno-preventivnog rada policije u odori*. Zagreb, MUP RH.
4. Pavišić, B., Modly, D., Veić, P. (2006). *Kriminalistika - knjiga prva*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb.
5. Singer, M., Kovčo Vukadin, I., Cajner Mraović, I. (2002). *Kriminologija, treće, izmijenjeno i dopunjeno izdanje*, Zagreb, Nakladni zavod Globus, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
6. Kovačević-Lepojević, M., Žunić-Pavlović, V. (2010). *Prevenција i tretman poremećaja ponašanja: Teorijski i praktični aspekti situacijske prevencije*, Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju.
7. Weirich, H. (1982). *The TOWS Matrix – A Tool for Situational Analysis*, Long Range Planning, vol. 60.

Priručnici i članci

1. Borovec, K. i sur. (2013). *Policijski rad okrenut zajednici*, Priručnik za policijske rukovoditelje i službenike. Zagreb, MUP.
2. Cajner Mraović, I. (2009). *Prevenција kriminaliteta u lokalnoj zajednici, Strategija primjene znanosti i iskustva dobre prakse*, Zagreb, MUP.
3. Gjenero, D., Gluščić, S., Helebrant, R., Lalić, G. (2005). *Policija i građani*, Priručnik za građane. Zagreb, MUP i HHO.
4. Gonan Božac, M. (2008). *SWOT analiza i TOWS matrica – sličnosti i razlike. Ekonomska istraživanja*, Vol. 21, No. 1.
5. Orlović, A., Pušeljić, M. (2010). *Operativni menadžment ljudskih potencijala (SWOT analiza pozicije first-line menadžera u kriminalističkoj policiji)*. *Policija i sigurnost*, godina 19., broj 1, str. 67-90.

Legislativa

1. Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva unutarnjih poslova, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_89_2528.html
2. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/173/Zakon-o-policijskim-poslovima-i-ovlastima>
3. Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2004_12_187_3217.html

Ostalo

1. Master plan turizma Istarske županije 2015. – 2025., Finalni izvještaj master plana, Turistička zajednica Istarske županije.
2. Preventivne aktivnosti u turističkoj sezoni – Plan preventivnih aktivnosti Odjela prevencije Policijske uprave istarske od 7. srpnja 2020.
3. Strategija razvoja turizma Grada Pule 2016. – 2020., Pula, 2015.

Internetski portali i stranice

1. Internetski portal [camping.hr](https://www.camping.hr), dostupno na: <https://www.camping.hr/camping-croatia> (pristupljeno 18. kolovoza 2020.).
2. Internetski portal Hrvatske turističke zajednice, dostupno na: <https://www.htz.hr/hr-HR/opce-informacije/o-nama> (pristupljeno 23. kolovoza 2020.).
3. NSW Government, Communities and Justice, dostupno na: <https://www.crimeprevention.nsw.gov.au> (pristupljeno 19. kolovoza 2020.).

Summary

Sanja Delač Fabris, Alica Rosić Jakupović

Analysis of prevention activities during tourist season

The article “Analysis of prevention activities during tourist season” is based on the operational-prevention work of police officers from the Prevention Department of the Istarska County Police Administration and on observations of the current security situation regarding the quality of protection measures in critical tourist objects.

The aim of this work is to coordinate police prevention measures and activities through observing the security situation and criminal offence occurrences at the crime scene, through conversation with persons in charge of tourist objects and persons in charge of internal security and security companies in tourist objects, as well as through visiting tourist objects and observing internal security measures.

For the purpose of operationalising police activities in the field, the Istarska County Police Administration developed a Plan of Activities: eight activities with defined tasks for determining the condition of critical tourist objects in the sense of occupancy, internal security measures, organisation of internal security service and security companies responsible for security measures in the tourist object; for the

undertaking of security measures; for the education and instigation to self-protective behaviour among guests; for the instigation to communication with police officers; and for the gathering of interesting operative information which could contribute to crime solving.

Operational-preventive police work resulted in SWOT and TOWS analyses where the security of tourist objects is represented through strengths, weaknesses, opportunities and threats. Outside opportunities and threats are matched with internal strengths and weaknesses. The results are four sets of alternative strategies.

Finally, this work lists recommendations for future security work for tourist objects and guidelines for police officers in police stations, delivered to both of them.

Keywords: prevention activities, occurrences of criminal offences, tourist season, tourist objects, recommendations for work, security, protective measures, SWOT, TOWS.